

Συνέντευξη με τον τουρκοκύπριο Ενβέρ Μπιλντίρ, μέλος του Περιβαλλοντικού Ομίλου Λεύκας και ακτιβιστή του κινήματος επαναπροσέγγισης.

Την συνέντευξη πήρε ο Κυριάκος Κοιλιάρης.

Συναντήσαμε τον Ενβέρ στο δικοινοτικό κάμπινγκ που οργάνωσε η “Δικοινοτική Πρωτοβουλία ενάντια στον εθνικισμό και τον πόλεμο” στο Λιμνίτη και μας μίλησε για την φοβερή καταστροφή που έχει προκαλέσει η CMC στην περιοχή του Ξερού.

Ε.Δ.: Ενβέρ, πόσο σοβαρή είναι η μόλυνση στη περιοχή;

Ενβέρ: Μπορούμε να εντοπίσουμε την μόλυνση από τα μεταλλεία της CMC σε τρεις τόπους. Στον Ξερό όπου υπάρχουν δέκα εκατομμύρια τόνοι αποβλήτων. Μέσα στα απόβλητα περιέχονται ψηλές ποσότητες καρκινογόνων ουσιών, όπως αρσενικό, κυάνιο, χρώμιο και υδράργυρος. Οι ποσότητες που βρίσκονται στα απόβλητα υπερβαίνουν κατά πολύ τα επιτρεπτά όρια.

Στον φράκτη του Ξερού βρίσκονται πάνω από 300 χιλιάδες τόνοι αποβλήτων. Η CMC το 1963 είχε φτιάξει ένα αγωγό που κατέληγε στο φράκτη, μολύνοντας τον με τα απόβλητα της.

Στην περιοχή του Μαυροβουνίου τα απόβλητα είναι μόλις 50 μέτρα από τα σπίτια των τότε ανθρακορύχων που είναι κατοικημένα. Εκεί είναι γνωστό ότι υπάρχουν 285 χιλιάδες τόνοι αποβλήτων. Ενώ υπάρχει μια μεγάλη περιοχή που έχει μετατραπεί σε στρατιωτική περιοχή και δεν μας επιτρέπεται η είσοδος, και εκεί υπολογίζεται ότι υπάρχουν ένα με δύο εκατομμύρια τόνοι αποβλήτων. Επίσης υπολογίζεται ότι υπάρχουν δέκα εκατομμύρια τόνοι αποβλήτων που έχουν αναμιχθεί με το χώμα.

Στο Απλίκι, περιοχή που δεν μπορούσαμε και πάλι να πάμε και να εκτιμήσουμε το ακριβές μέγεθος της μόλυνσης. Από μια περιοχή που είχαμε πρόσβαση οι μετρήσεις μας δείχνουν ότι υπάρχουν 5,5 εκατομμύρια τόνοι αποβλήτων. Ξέρουμε επίσης ότι η κατάσταση είναι παρόμοια και στο νότιο μέρος της Κύπρου. Το ότι μπορούμε σήμερα να ξέρουμε το μέγεθος της μόλυνσης οφείλεται στα στοιχεία που άφησε πίσω της η CMC.

Ε.Δ.:Τι επιπτώσεις έχει αυτή η μόλυνση στην υγεία των ανθρώπων;

Ενβέρ: Δεν υπάρχει επίσημη έρευνα που να έχει ασχοληθεί με τις επιπτώσεις των αποβλήτων στους κατοίκους των περιοχών αυτών. Αυτό που μπορούμε να πούμε με σιγουριά είναι ότι το έτος 2000 οι θάνατοι από καρκίνο στις περιοχές αυτές ήταν πολύ πάνω από τον μέσο όρο της υπόλοιπης Κύπρου. Από προσωπική μου έρευνα βρήκα ότι στο χωριό μου, την Λεύκα και στον Ξερό οι μισοί θάνατοι το έτος αυτό οφείλονταν σε καρκίνο.

Ε.Δ.: Πως επήλθε αυτή η καταστροφή;

Ενβέρ: Όλες οι εταιρείες μεταλλείων μολύνουν. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι κανονισμοί ασφάλειας και περιορισμού της μόλυνσης είναι σχετικά καινούριοι. Δεν υπήρχαν κανονισμοί για παράδειγμα το 1930. Το 1932 η CMC χρησιμοποιούσε κυάνιο για να αφαιρεί το χρυσό από τα υπόλοιπα μεταλλεύματα. Μετά την χρήση του, το κυάνιο τότε ρίχονταν στη θάλασσα. Εξ' όσων ξέρουμε η CMC είναι η μοναδική μεταλλευτική εταιρεία που έριχνε το κυάνιο στη θάλασσα μετά την χρήση του. Υπολογίζεται ότι η μόλυνση στα νερά της Μόρφου είναι δέκα φορές περισσότερη από τα

επιτρεπτά όρια.

Το 1946 η CMC άρχισε τα χημικά. Μέχρι το 1950 η θάλασσα στον κόλπο της Μόρφου ήταν γεμάτη με χημικά απόβλητα. Αυτό τους ανάγκασε να εισάγουν νέες μεθόδους για να ξεφορτωθούν αυτά τα απόβλητα. Έτσι κατασκεύασαν ένα αγωγό κάτω απο τη θάλασσα καθοδηγώντας τα απόβλητα σε σημεία όπου υπήρχαν θαλάσσια ρεύματα. Τα θαλάσσια ρεύματα κουβαλούσαν τα απόβλητα μακριά από τον κόλπο της Μόρφου, μολύνοντας έτσι την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Υπολογίζεται από μερικούς επιστήμονες ότι τα απόβλητα των μεταλλείων της CMC έχουν μολύνει ακόμη και τις νότιες ακτές της Ιταλίας.

Ε.Δ.: Ποιά η σχέση της εταιρείας με την αποικιοκρατική κυβέρνηση και τους ιμπεριαλιστικούς στόχους της Βρετανίας;

Ενβέρ: Μέχρι το 1960 η αποικιοκρατική κυβέρνηση δεν έκανε τίποτα για το θέμα. Η εκμετάλευση των Κυπριών από την CMC ήταν ζωτικής σημασίας για τον μηχανισμό της ιμπεριαλιστικής Μεγάλης Βρετανίας. Η βιομηχανία της χρειαζονταν 700 χιλιάδες τόνους πυρίτη. Στην Κύπρο υπολόγιζαν ότι τα αποθέματα πυρίτη έφταναν τα είκοσι εκατομμύρια τόνους. Πολλοί λένε ότι οι Άγγλοι θέλανε την Κύπρο για γαωπολιτικούς και στρατηγικούς σκοπούς. Εγώ πιστεύω ένας από τους βασικούς λόγους ήταν και η εκμετάλευση των φυσικών πόρων της νήσου.

Εκτός από την παροχή πρώτων υλών στην Βρετανική βιομηχανία, η CMC είχε άλλο ένα ρόλο. Αυτόν του ελέγχου και της καταστολής των απλών εργαζομένων της Κύπρου. Το 1936 απασχολούσε έξι χιλιάδες εργαζόμενους, έλληνες και τούρκους. Η διοίκηση της εταιρείας καλιεργούσε και προωθούσε τους διαχωρισμούς μεταξύ των εργαζομένων. Ακόμη έκανε βέβαιο ότι οι εργάτες δεν θα οργανώνονταν σε συντεχνίες και να διεκδικήσουν διακαιώματα, φροντίζοντας έτσι να κτυπάει την ανάπτυξη του κομμουνιστικού κινήματος στην Κύπρο. Παράλληλα πρόσφερε φτηνές πρώτες ύλες στην Βρετανία αφού φρόντιζε να κρατά σε χαμηλά επίπεδα τα εργατικά κόστη, δηλαδή τους μισθούς των εργατών.

Ε.Δ.: Επιστρέφοντας στο θέμα της μόλυνσης... Η μόλυνση είναι αναστρέψιμη;

Ενβέρ: Βέβαιως και είναι, αλλά το κόστος μιας τέτοιας επιχείρησης ξεπερνά το συνολικό κέρδος που έκανε η CMC κατά την παρουσία της στο νησί. Υπολογίζεται ότι χρειάζονται περίπου μισό δισεκατομμύριο δολάρια μόνο για την αναστροφή της μόλυνσης που υπάρχει στον Ξερό.

Ε.Δ.: Πως μπορεί να βοηθήσει η Δικοινωνική Πρωτοβουλία Ενάντια στον Εθνικισμό και τον Πόλεμο σε αυτόν τον τομέα;

Ενβέρ: Η μόλυνση υπάρχει και στον Βορρά αλλά και στον Νότο. Είναι πρόβλημα ολόκληρης της χώρας, είναι πρόβλημα και των δύο κοινοτήτων. Έτσι δεν μπορεί να λυθεί χωρίς τον κοινό αγώνα των δυο κοινοτήτων.

Το καθήκον των προοδευτικών ανθρώπων είναι να τονίζουν ότι το πρόβλημα αφορά και τις δύο κοινότητες και να πιέζουν τις αρχές της κοινότητας τους και διεθνείς οργανώσεις. Πρέπει να αποκαλύπτουν ότι για το πρόβλημα ευθύνονται και οι δυο κυβερνήσεις. Για να δώσω ένα παράδειγμα, η Ελληνική Μεταλλεύτική εταιρεία έχει αναλάβει να καθαρίσει την μόλυνση στο μεταλλείο της Σκουριώτισσας. Η μέθοδος που χρησιμοποιούν μολύνει ακόμη περισσότερο το περιβάλλον. Απλώνουν τα απόβλητα που βρίσκονται στην μορφή σκόνης, ρίχνουν θειάφι και αργότερα νερό, με αποτέλεσμα η καύση που παράγεται να καταστρέφει τα απόβλητα που υπήρχαν και ταυτόχρονα μένουν ανέπαφες ποσότητες χαλκού και χρυσαφιού που υπάρχουν σε αυτά. Όμως η μέθοδος αυτή έχει σαν αποτέλεσμα όταν φυσάει άνεμος να κουβαλάει την σκόνη από το θειάφι στο βόρειο μέρος του Τροόδους,

μολύνοντας τις Τουρκοκυπριακές περιοχές.

Έτσι υπάρχει αρκετή δουλειά και βάρος που πέφτει στους ώμους των προοδευτικών ανθρώπων των δύο κοινοτήτων.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Εργατική Δημοκρατία \(Φύλλο 122\)](#), [Δεκαετία 2000-2009](#), [2003](#), [Λευκωσία](#), [Λευκωσία \(νότια\)](#), [Οικολογία](#)

From:

<https://www.movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://www.movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:ergatikidimokratia:2_no122:bicommunal4

Last update: **2026/06/06 12:40**

